

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК ШОСТИЙ

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
вляя золотих воріт
Телефон редакції 1458.
ТЕЛЕФОН ДРУКАРНІ 1069.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1911

на рік	на 6 міс.	на 3 міс.	на 1 міс.	на рік	на 6 міс.	на 3 міс.	на 1 міс.
11	5.70	3.25	1.25	11	5.70	3.25	1.25

Передплат. на рік можна сплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 к., або по 1 карб. на протязі перш. шести місяців.

Ціна „Ради“ за кордоном: на рік 11 р., (27 крон 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закорд. читачи передплачують газету через поштомати, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки в 1-го числа кожного місяця. ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП. (При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статті; більш статті, до друку негодні, переходять в редакції 3 місяці і вислідують авторам їх коштом, а дрібні замтки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

з приводу надісланих до газети віршів редакція не листується.

Просьба авторів додержуватись правописку „Ради“.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТОК:

За рядок петити попередю тексту, або за його місце, платиться по 20 коп.

За рядок петити після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз, при умові друкування не менше 3-х раз.

Пора поновити передплату на друге півріччя!

На пів року

з 1-го юля до кінця року газета „РАДА“

коштує **3 руб. 25 коп.**

По виборах у Галичині.

Сьогодні телеграф приніс звістку про результат останніх виборів до парламенту од Галичини. Усього тепер і раніше вибрано 24 українців од Галичини; од Буковини обрано 5. Як що буковинці творитимуть і тепер окрему групу, то до українського клубу в парламенті належатиме всього 23 особи, бо з тих 24-х треба одраховати ще одного—соц.-демократа Вітика, який вийде до загальної соц.-дем. фракції. Що українцям удалося побільшити число своїх парламентських представників супроти попереднього парламенту всього тільки на три, цьому не треба особливо дивуватись, знаючи, як відбувалися вибори у Галичині, дійсно, треба було тої свідомості й організованості, яку показали українські партії Галичини ще перед початком виборчої кампанії, щоб серед орґій польсько-урядових нацистів і шахрайств, серед каїнових політичних московфілів, які вживали всі заходи, щоб розбивати голоси і не допускати українських кандидатів, здаючи навіть свої голоси полякам,—усе-ж таки провести 24-х послів.

Величезне значіння. Коли розуміти під меліорацією те, що розуміє уряд—цеб то задоволення різних сільсько-господарських потреб—то цих потреб у нас величезна сила. З меліораційного капіталу уряд видає позички на орошення земель, осушку болот, на розвиток молочарства, на будування всяких сільсько-господарських будинків, на садки, худобу, сільсько-господарські промислові підприємства, на виноградарство, розчищення земель, на ріжні полішення, зміцнення ґрунтів, на виноробство, на хутірське хазяйство, розведення лісів на сіяні трави, сушку овочів, на опороження садів то-що. Кожна з цих галузей стоїть у нас дуже кеписько. Наші степи марнуються без води, ніші болота стоять невисушені, наше молочарство, особливо селянське, цілком нерозвинене, наші садки виробують й засихають, наша худоба дрібнішає й зменшується в числі, наші ліси засипають доброю землею, ніші ліси знищуються. Та й всі галузі нашого селянського господарства стоять так низько, як ні в одній культурній державі.

цей акт послужить зайвим стимулом до більшій інтенсифікації його боротьби супроти польського панування. Політичні перспективи перед українським громадянством малюються тепер у досить прихильнім світлі. І може бути, що присуд над українськими студентами буде одним з останніх епізодів у величній історичній трагедії, що звється польсько-українським відношеннями в Галичині.

Важлива проблема економічної політики Росії.

Серед цілого ряду важливіших проблем економічної політики нашої держави, безперечно, одною з найважливіших тепер є російсько-германська торговельна змова, що стоїть на порядку денному.

За сучасних економічних відношень, коли конкуренція поодиноких господарів і цілих держав на національному і світовому ринках стала майже єдиною рутинною, руйнуючею творчою силою,—торговельні змови стають одним шляхом до того, щоб хоч почасти спаралізувати гострі прояви принципіуму bellum omnium contra omnes.

В наші часи, часи величезного і все зростаючого панування світового ринку над окремими державними ринками, коли кожна більша або менша капіталістична країна стає в численні й ріжномогі відношення до інших капіталістичних країн,—торговельні змови, лиш вони одні, дають змогу юридично унормувати ці відношення, на довгий час усувати з їх шкодливую сваволю поодиноких держав.

Велику роль грають ці торговельні договори і для Росії, де їх особливо значіння випливає з того, що хлібний експорт завжди був і досі є в Росії основою державного бюджету і навіть почасти індустріального капіталізму.

Торговельні змови Росії з іншими державами дають їй від 90-х років минулого століття. Два чинники привабували Росію одурцятися принципіуму вільної тарифікації і стати на шлях конвенцій. Надзвичайний розвиток капіталістичної індустрії, котра потребувала внутрішнього ринку, поруч з капіталізацією хліборобства, котра збільшувала хлібний експорт, а через те і купувати сили внутрішнього ринку,—примусили нашу державу унормувати змовами свої відношення економічні до інших держав.

Другим чинником була торговельна політика середньо-європейських держав, котрі в основу її поклали торгової змови. Щоб не лишитись ізольованою, Росія привнежена була й собі стати на шлях змови.

З поміж усіх держав, з котрими Росія стоїть в найтіснішому економічному контакті, перше місце, можна сказати, належить Германії, як по загальним оборотам закордонної торгівлі, так особливо по вартості хлібного експорту до неї в нашої держави. З цього одного вже випливає надзвичайне економічне значіння торговельної проблеми нашої економічної політики—торговельної змови з Германією. Очевидною є після цього і величезна вага цієї змови особливо для України, країни хліборобської раг excellens, для котрої Германія завжди була першорядним ринком.

Торговельні змови з Германією вже не раз доводили Росію до прикрого стану, давали їй дуже гіркий досвід. Варто лиш пригадати таможенну війну з Германією за часів міністра фінансів Вишаградського, щоб зрозуміти, якої обережності вимагає справа, якими небезпеками загрожує легковажне трактування цієї проблеми.

Серйозність і складність питання полягає як раз в тих ріжницях економічного розвитку, котрі, на перший погляд, як найбільше, повинні сприяти торговельним змовам. Росія—країна хліборобська за мало індустріальна, Германія навпаки. Росія зацікавлена в експорті свого хліба на германський ринок та в імпорті того, чого їй бракує, продуктів індустрії, інтереси Германії полягають в протилежному. Але сучасний лад ці протилежності перетворює в суперечності.

Кожна сучасна капіталістична держава в супереч тенденціям економіч-

Об'єднаний Комітет по збудуванню пам'ятника Т. Г. Шевченкові

ОПОВІЩАЄ

Третій Міжнародний Конкурс

на утворення ескіза пам'ятника Тарасові Григоровичу Шевченкові, що має бути збудований у Києві.

Премія призначена в 3000 карб.

Ескізи на конкурс мають бути прислані до 3 год. дня 20 декабря ст. ст. 1912 року.

Докладну програму конкурсу можна одержати в об'єднанім комітеті (Київська Городська Управа) або прочитати в журналі „Зодчий“, що надрукував повну програму. р.-437-19

ГРАМОФОНИ

шафони і найбільший вибір пластинок до них по самим помірним цінам можна придбати тільки в головному складі музичних струментів і нот

Г. І. Гиндржишек,

Київ, Хрещатик, 41, бель-етаж. 1560-55

Всім нашим передплатникам, навіть тим, що передплатять газету на місяць може бути висланий за доплату 6 карб. (з пересилкою)

Словник Української мови.

Зібраний редакцією журн. „Кієвская Старина“ і виданий під редакцією і з доповненнями Б. ГРИНЧЕНКОМ. В 4-х великих томах. В книгарнях продається він по 8 карб. без пересилки. Словник цей одержав премію ім. Костомарова від Російської Академії Наук. 00-286-38

На увагу закордонним передплатникам.

Закордонні поштові контори приймають передплату на „Раду“ і сами дбають про акуратну доставку газети тим передплатникам, що до них поступили. Передплачувати через поштові контори вручише, бо пересилка обходиться дешевше. Тож радимо закордонним передплатникам не турбуватися з пересиланням грошей до нашої контори, а передплачувати „Раду“ у себе на пошти.

У Варшаві

Передплачувати „Раду“ на тих же умовах, як і в конторі газети, можна у власного агента

Гр. К. Степури, Адреса: Варшава, Каліська д. № 11, пом. 11.

Д-р Черняк В. Житомир, 16. Прийом 9-12 та 5-8, жілки 1-2. Пранці (сіф.), вен., мочепол. (сец.) гоїня звужен., под. розот. Усі спец. методи гоїня. Є ліжка в окр. домеша. 322-358

І-ша ЗУБНА лікарня. ПРИ ЛІКАРНІ ХИРУРГ. Прорізна 10.

В ЄЛИСАВЕТІ

Є великий вибір українськ. книжок.

У НОВОМОСКОВСЬКОМУ

купувати №№ „РАДИ“ можна у власн. агента д. БОГОМАЗА.

Придворний Советник проф. Васильев, Старший лікар Шпитала Св. Рокха у Варшаві, повідомляє: В тих випадках, коли необхідно було позбутись назбираних виразковатильних каналів, натуральна гірка „Франца Іосифа“ виявилась найбільш радикальною з усіх інших відомих мені джерель. Гірка вода „Франца Іосифа“ не обтяжує навіть при довготочасім вживанні і дуже добре регулює діяльність шлунку і кишок.

Економічні забавки.

Що по інших країнах являється предметом серйозного державного піклування, те в нас повертається в забавку. Такою забавкою є в Росії справа меліорації. По інших державах на цю справу витрачаються десятки мільйонів, але вигоди з того дають сотні мільйонів. А в нас меліорацією тільки забавляються.

З опублікованого цими днями урядового звідомлення про меліорацію видно, що в минулім 1910 р. призначено було на меліорацію 1.009.075 карб., а видано фактично 727.573 карб. До того треба зазначити, що гроші на меліорацію казна видає не на вічність, а тільки в позичку, причім казна вимагає надзвичайно акуратного виплату меліораційних позичок, настільки акуратного, що земства не зважуються брати на себе посередництва в цій справі, щоб потім не відповідати за несправних дебіторів.

Отже виходить, що на кожних 150 душ російської людности витрачається—одна копейка на меліорацію, та й ця копейка повертається назад у казну. Чи це ж не забавка?

Разом з тим, меліорація має у нас

Сподіваний кінець.

Присуд польського трибуналу в справі українських студентів—присуд суворий і несправедливий—ні для кого проте не явився несподіванкою. Одного сопоставлення слів „польський трибунал“ і „українські студенти“ досить було для того, щоб наперед знати, що обжаловані чистими з суду не вийдуть.

Отже від двох тижнів до трьох місяців турми за „незаконне“ скликання віча в університеті. Опріч того, ще один убитий і кілька ранених. Навіть для Галичини цього вже занадто! Але „культурні“ поляки боронять свій „stan posiadania“ супроти „українських гайдамаків“, боротьба ведеться „во ім'я культури“—а в таких випадках жадні способи не можуть, очевидно, вважатись забороненими.

Коли б політична репутація галицьких поляків не була вже така заплямована, ми сказали б, що присуд у справі українських студентів ляже на неї новою ганебною плямою. Але мудрий сажі не боїться. Так саме не боїться галицькі поляки нових плям на своїм національно-політичній прапорі. Він і так досить брудний і заплямований.

Українське громадянство Галичини, розуміється, не алякається цього нового насильницького акту польських панів. Навпаки, можна сподіватись, що

ного розвитку змагається в своїй економічній політиці до нової економічної незалежності од інших держав. Звідси претензія всім галузям господарства, зводив охорону таких галузей, котрі грають велику роль в цілому хозяйстві, котрі не складають економічного фундаменту країни, охорона хоч би й на шкоду цілому.

Такі суперечності виявлялися в відносинах Росії до Германії. Росія, країна хліборобська, і в внутрішній, і в зовнішній економічній політиці нехтувала інтересами сільського господарства і за всяку ціну „насаждала“ індустрію. Германія ж, країна вже давно індустріальна, в останні роки оголосила „оборону“ свого сільського господарства. Під впливом такої ситуації і склався торговельний договір російсько-германський року 1904.

Зацікавлена як найширшому розвитку свого хліба на германському ринку, російська держава, однак, в торговельному договорі 1904 р. майже виключно керувалася інтересами індустрії, захистивши її муром високих тамошних ставок, направлених головне проти Германії, проти її фабрикатів. Подібно до цього і Германія, що звикла до російського хлібного експорту, так потрібного для її переважно промислової людності, високий митом на російський хліб намагалася „захистити“ своє сільське господарство, власне невеличкі гурти аграріїв юнкерської Росії.

Нема чого дого розводитися над питанням, якої шкоди шкодили був останній російсько-германський договір для заінтересованих сторін.

Як ціле народле господарство обох країн, так і окремі групи населення зазнали дуже великих прискорінь од високого мита на російське збіжжя і на германські фабрикати. Великі ставки на російський хліб надвичайно зашкодили потребителям його, германському робочому людові, піднявши шви на хліб в Германії, російським хліборобам, загальмувавши доступ збіжжя на германський ринок російським фінансам, зменшивши платіжну силу хліборобської людності, російським споживачам продуктів індустрії, а особливо сільському господарству, поставивши величезні перешкоди для так потрібних заводських машин і знаряддів.

Російсько-германська торговельна змова 1904 р. склалася під величезним впливом двох соціальних верств—германських аграріїв та російських фабрикантів і заводчиків. Не-що давно телеграф приніс нам звістку, що „Совіть с'яздов“ торгую й промисловости знову намагаються монополізувати вплив на майбутню торговельну змову.

Насущною проблемою для хліборобського населення—ослабити, виврати цей вплив промисловців і всією властиво йому соціальною вагою власти на терези економічної політики в справі змови.

Прес, товариства, земства, Державна дума все повинно бути використано проти заборних заходів ладарів „накоплення“.

Дурня і в церкві б'ють, а на поліхле дерево і кози скачуть.

Мик. П.

Перші загальні збори „Христ. сусп. союзу“.

Перші збори цієї укр. нової організації у Львові відбулися дня 16 червня. На ці збори розіслав коло 200 запрошень,—з тих запрошених 98 прислали письмених заяв, що пристали до організації, а на самих зборах явилася коло 70 людей, священників, учителів і ин.

Відозву було зложено так: „Ми підписані бажаємо заснувати у нас християнсько-суспільну партію, як у інших народів. Провіда думки у цієї партії такі:

1. Партія має старатися про розбудження і підтримання найширшої національної свідомости в народі.
2. Партія має працювати в християнським душі і беретти всіх прав гр. кат. церков.
3. Партія повинна рєзбуджувати в українськ. народу як найбільший інтерес до державного життя в Австрії.
4. Партія має дбати про економічний розвиток народу.

Партія має виховувати нарід так, щоби він у всіх тих чотирьох напрямках виявляв здоровий погляд і корисну діяльність.

Заявляємо, що від основної думки про самостійність нашого народу ніколи не відступимо і вдатися в спільні з іншими, ненациональними партіями ніколи не будемо.

На справу нашого відношення до поляків дивимось не тільки з нашої національного, але християнського і державного становища. Уважаємо себе народом рівноправним і ніякої висшости та опікунства над собою не признаємо. Свідомі того, що для досягнення повної рівноправности також ми повинні доложити всяких старань, розуміємо, що наше відношення до поляків так, що і християнська справедливість і державна користь вимагає передовсім від поляків, як від найбільшійших, щоби вони шукали способів, як поладити наші міжнародні справи.

Що до другого пункту треба заявляти, що як культурний, так і економічний стан україн. народу намагає нам покласти як найбільшу вагу на християнського духа у всіх наших праці і вихованню народу. Рівні про-

би наших наших партій в Галичині в напрямі або байдужим, або шкідливим для християнської етики і нашої гр. кат. церкви дали доволі доказів, що маловажні ані християнських основ, ані нашої церкви ми не сміємо.

Що до третього пункту, стоїмо на тім становищі, що тепер нема нігде культурного життя, винятого з державної звязи. Кожний нарід потребує сильної і добре упорядкованої держави, але й кожна держава потребує просвіченого і прихильного для себе народу. Ми свідомі, що мимо всяких перепон у розвитку нашого народу, які походять не тільки з міжнародних відносин і зашелбів державних і краєвих властей, але і з немочи та малої свідомости нашого власного народу, ми такі вагярші обовини до дальшого розвитку маємо у нашій Австрійській державі, а не поза її межами. Ми свідомі також, що нарід такий, як наш в Галичині, без численної своєї інтелігенції, без певного у всіх верстах національного почуття, слабкий економічно, так довго не може й не буде мати користі хоч би і з найліпших державних порядків, поки сам не досторє до уживання признаних ему прав, поки в основних справах, як у національній, не перестанє блукати так, як досі блукає, і буде знати, яка його мета. Ми маємо дбати про це, щоби наш нарід арозумів своє становище і своє відношення до держави, і з другого боку, щоби також держава не ставила перепон нашому розвитку.

Що до економічної роботи будемо уживати всіх новітніх способів до піддержки добробуту міщан, селян і робітників“.

Звідомлення про самі збори „Христ. сусп. союзу“.

До президії запросили збори Впр. Отців: архієпископа і митрапа Гордієвського із станіславської єпархії, шамбелана Кирила Селецького в перемиської єпархії і архієпископа митрапа Льва Туркєвича із львівської архієпархії. Зборами проводив ред. др. Олександр Кулачківський з Відня, а потім його заступник о. сов. Даврович з Стрия. Зібраних привітав п. радн. дв. Олександр Варвінський і повідомив, що Е. Е. Митрополіт А. Шелтицький і Е. Е. єпископ К. Чехович шлють Христ. сусп. Союзові свого архієпископа благословенства на руки депутатів, що до них була явилася Е. Е. Митрополіт заявив про тім свою радість, що комітет приступив до організації на християнсько-суспільній основі, бо вважає це основою відповідної для українськ. народу. Преосв. Єпископ др. Комшияч надіслав на збори телеграму: „Всім в ім'я Христа зібраним, що бажають працювати для добра нашого народу на основах християнсько-католицьких, пересилаю мов архієпископа благословення і найщиріші бажання як найбільшійших усіх“.—Григорій, єпископ“.

Потім агадав п. Барвінський, що до часу зборів надійшло 70 заяв про вступ в члени союзу від людей, що не могли явитися на зборах, численні письменні привіти.

Потім промовляв п. Барвінський про політичне становище у нас і потребу христ. сусп. організації на основі „статута христ. сусп. союзу“ (котрий уже намісничтво затвердило), а секретарь суду др. Роман Ковшевич говорив про потребу народногосподарської та суспільної діяльности.

Вибрано передовсім старшину „Союзу“, до котрої увійшли: р. дв. Ол. Барвінський, як президент, радник суду Романович, як віцепрезидент, а на членів старшини: проф. Роман Цеглинський, д-р. Олекс. Супко, о. катехиз. Василь Лидиян, проф. Василь Тисовський (ті всі із Львова), о. сов. др. Фр. Шапкович з Станіславова і о. сов. Фр. Даврович з Стрия. До контрольної комісії увійшли: о. Ов. Фациєвич з Рєнужинців і проф. Біденкй з Самбора, а до комісії ревизійної: о. катех. Туркєвич, проф. др. К. Студийський і проф. О. Макоєвич.

По виборі старшини збори послали делегацію до Е. Е. митрополіта з привітом і привітати телеграми до Е. Св. Пани римського, Е. Е. єпископа Чеховича і Пр. Єп. Комшияча, до Е. В. імператора, престолонаслідника і президента міністрів бар. Гавча.

ПО РОСІІ.

— Чуття про Столініна. „Голос Москви“ повідомляє, що чуття про певне ставище Столініна вигадка. Навпаки, його ставище вважають тепер як найбільш міцним. Питання про те, що йому дарують графське звання, це питання найближчого часу. Кажуть, що дадуть йому графство підчас родинного його свята, 24 августа. Столінін 20 юля має повернутися в Петербург.

— Перші законопроекти майбутньої сесії. Переказують, що в сферах виконання категоричне побажання, щоби першими законопроектами в майбутню сесію Держ. Думи була філяндський законопроект про порівняння в правах руських і про виїсковий обов'язок. В звязку з цим переказують, що в Фінляндії представником російської влади буде арозблена це раз пропозиція сеймові послати депутатів в Держ. Думу. Коли од цього там одмовляться, мають знавести тоді значні реформи в місцевому самоуправданні. Найбільше домагається філяндських

законопроекти фракція націоналістів, председателем якої, Валатов, мав догту про не розмову з представниками вищої бюрократії. (Р. У.).

— Виставна преса в Біграді. Головний уповномочений по впорядкуванню російської оддїлу на всеславянській виставі друкованого слова в Біграді повідомляв редакції російських періодичних видань, що була б бажана висилка в Біград під час майбутнього там конгресу славянських журналістів (27—30 юня) і на протязі найближчого до закриття конгресу тижня безплатно по 50 примірників газет і журналів, що видаються в Росії. Видання треба посилати на таку адресу: Сербія, Біград, бюро виставки славянської преси.

— Борьба за простітудію. При управлінні головною врачебного ізоше-тора незбаром має бути скликана нарада для докладного обміркування питання про способи боротьби з простітудію. До участі в роботі наряди, отріч представників заінтересованих відомств, будуть запрохані представники громадського управління і найбільш авторитетні представники медичних та юридичних наук. (Р. У.).

— Курси „ручного труда“. Допіру при московському учительському інституті відкрилися курси „ручного труда“ для вчителів городських і народних шкіл. Курси в цю пору організуються щороку. Всього на курси в'їхалося душ 40 вчителів, переважно з московської учебної округи. Більша частина вчителів одержала невеличкі грошові підмоги, а де-які живуть на свій комп. Курсам дала житло в учительському інституті. Там вони й харчуються. Курси протягнуться до 1 августа.

— Літературна спадщина Л. М. Толстого. Берлінське видавництво Ладзіжнікова, як повідомляє „Neue Freie Presse“, пими діями одержало повідомлення від О. Л. Толстої про літературну спадщину Л. М. Толстого писемними листив після себе 25 рукописів, частина яких 7 юнобря цього року, в роковини смерті його, одначоно видрукується на всіх мовах. Увесь матеріал буде поділений на три томи. В першій том увійдуть: „Живий труп“, „Фальшивий купець“, „Черть“, „Послѣ бала“ і „Что я видѣлъ во снѣ“. 2 декабря 1911 року вийде з друку другий том, який буде складатися з семи творів; в тому числі буде видруковано: „Отегь Сергѣя“, „Свѣтъ во тьмѣ“ і инше. В третій том (4 юня 1912 р.) увійдуть: роман „Хаджи-Мурат“, „Федор Кузміч“, „Дневник сумасшедшаго“ і дрібні статті.

— Спархіяльні школи. Цікавою ковною в книжневських місцевих духовних і педагогічних сферах є інцидент в єпархіяльній жіночій школі з цілуванням руки інспекторів класів, священників Юриакса, що тільки допіру з'явився на єпархіяльній ниві. О. Юриакс став настільки домогати ся, щоби усі вчительські школи для прикладу учням цілували його в руку. Вільність учительськ. кориняє інспекторів, але між ними знайшлися дві „вільнодумки“, котрі не цілували в руку. Ці вчительки вже поважили в себе, що прослужили багато років своєю посаді і користуються значальною повагою серед всього педагогічного персоналу школи і учениць. До кінця цього року відносини між о. інспектором і цими вчительками стали неприємні і справа дійшла до єпархіяльного архієра. Начальниця школи д-ка Волдекул намагається затерти справу, але везбаром стала нова пригода з цілуванням у руку. 15 юня в єпархіяльній школі відбувся акт. Між іншими були тут архієр Серафим та Гаєртія. „Вільнодумки“ не пішли під благословення єпископа. Цей втичок був виставлений, як догана председателів шкільної ради. Останній сказав „вільнодумкам“ подати прохання про увільнення, що ті й зробили. (Бес. Ж.).

— Всякі звістки. В половині юля має бути в Петербурзі з'їзд потішних і „юних розвідників“ зо всіх кінців Росії. Ім буде зроблений Царський огляд. Сподіваються, що найде їх до 6.000 або й більше.

— Будуще капітана гвардії Георгія Фразера в Гельсінфорсі оддають під суд за образи Величности в промові, виглошеній ім 18 декабря 1910 року, з приводу смерті Толстого. За образи Величности позивають також газети „Nemetsaer“ і „Arbetet“. (В. Г.). Сенат пояснив, що засвідчення поліції про одержання ними „недоимок“ повинно вважатися доказом виплати власником маєтности, за якою є недоимка. (Р. В.).

На увагу українським антрепренорам.

Коли Євангельське „жатва многа та ділателів—мало“ можна до чогось прикласти в нашому національному житті, так це іменно до українського народнього театру.

Справді бо, ось уже який час наш театр, наша драматична умілість користується з де-якої—і не малої!—пільги. Принаймні рідко коли доходять до нас чутки про якісь там зовнішні перешкоди театральні, про оті „независимі обстотельства“.

Наваки, останніми часами з'являються дуже втішні звітки про те, що по більших селах складаються аматорські гуртки; що по де-яких сільських пунктах будуються навіть спеціальні помешкання за для вистав, або ж даються вистави по клунях.

Дуже приємно та втішно довідатись, що людність по селах починає прихилитись до українських спектаклів, що місце попереднього недобрів'я до театру з боку селян та панування поглядів серед його, що по театрах панн наміхаються над мужиками, займає тепер у селянській свідомості розуміння справжньої ваги театру.

Все це, кажемо, дуже приємні звістки. Але разом з тим мусимо признати, що вони й випадкові, не сталі, не організовані. А признавши це, мусимо ясновисловити така думка:

Розведося у нас по Україні й поза Україною сила силена всяких малевських-дрібневських українських труп і трушок. Вештаються вони усі неоліміно по більших або менших городках та городках, і кожна з них, кожен антрепренор, перебиваються, як москалі кажуть, „с хлѣба на квас“, намагаються неоліміно пожитись у Садовські, а то ще його зіпнути з покугты та самому сісти на його місце.

Намагаються вони здебільшого поїхати у історію, але замість того падають у якусь „історію“, бо здебільшого діла їхні погані, іншакне не треба б було вдатись до „Рабьих веселья“ та інших перлів.

І от думається таке: чом би не поштити справді коли не у Садовські, то—ще більше честі!—у Старицькі, але тільки не таким побитом пожитись, як це вони намагаються зробити і, очевидно, ніколи не зроблять, а трохи іншим, а саме:

По багатьох селах з'явився безпечна потреба в театральних виставах, з'явився грунт на селі за-для фахових-аматорів. Сельські аматори, які б вони не були досвідчені, не можуть дати того, що може дати людина, що тєть з того хліб.

Чом же ви, панове, українські антрепренори, не йдете з своїм „предложєнієм“ на цей „спросъ“? Чом ви не візьмете на себе справжньої культурної місії на українській ниві? Чом ви не йдете тією стежкою, якою йдуть українські трупи в Галичині? Чом цим трупам можна там грати по полях і тим робити великої ваги культурно-національне діло, а вам не можна грати по наших „попах“—клунях і таким способом заробляти гроші на прожиток?

Читаючи по часописах звістки а усяких Оржиць, Тимків, Яблунювих, Кружальних то-що про заходи там коло театральних вистав по клунях, бачиш, що хай тільки на цьому ґрунті з'явиться енергійна людина, хай з'явиться новий Старицький і справа національної свідомости по селах збаєне на цьому природному ґрунті далеко більше, ніж вона бувала у свій час і зробила діло по городках, де того ґрунту було далеко менше.

Не забуваймо ще й того, що театр взагалі—школа, і цієї школи в українстві ще не одняли. Непроцєний грїх не використати цієї школи і її треба використати, коли не окремим особам, то організованому громадству, закладавши якое товариство найкраще було б вагати, звичайно, знає так українському антрепренорові.

Андрій Очеретяний.

ПО УКРАЇНІ. У КИЇВІ.

— Справа українського театру в городській думі. Як відомо, 20 юня в городській думі вдруге обговорювалася справа про те, кому оддати театр б. т-ва грамотности, чи зостатись при першій постанові і оддати театр Садовському, що дав 11 тисяч оренди на рік, чи Колесніченкові, який запропонував вкїпати 14 тисяч, запевняючи, що він набавив стільки не з метою конкурувати, а „люблячи український театр“.

Заступаючий м. і. голова. Хоче хто небудь висловитись з приводу цього, чи зостанемося при першій постанові (себ-то здати театр Садовському?).

Г. Щипковський. Розуміється, думка повинна зостатись при першій постанові. Немає нових мотивів.

В оборону Колесніченка виступав „либєжанин“ Пирожєнко.

— Садовський, — каже він, — старий артист. Колесніченко новий. Дума—режисєр. Вона не повинна зваяжати молодим силам. Наймемо Колесніченкові, може, й він покаже себе. Ет він дає на 3000 карб. більше.

Але думка „режисєра“ Пирожєнка не мала опочуття навіть серед його одводумців.

Г. Гомоляка. Хіба в цьому ділі може бути річ про 3 т.? Дума скінчила справу, найкращий театр Садовському. Другого такого артиста нема. Він добре налагодив справу. Дума через якихсь там 3 тисячі не може змінити своєї постанови.

Г. Бражніков обстоє, розуміється, за те, щоби оддати театр тому, хто за його більше дає.

Г. Шелітєль. Я з задоволенням вислухав промову купця Гомоляки, який висловив не купецькі погляди. Давно пора ставитись до театру, як до художього інституту, де не все можна міряти карбованцем. Ми домагаємо городському театрові, який обслуговує більш заможні класи. Тим паче не можемо ми дивитись на єдиний в городі народний театр, як на джерело прибутку. Я про Колесніченка говорити нічого не буду. Я не знаю, який з його антрепренор. Але я добре знаю, яка величина Садовсь-

кий. І мені здається найввіями домагання Колесніченка, який думає прибавкою 1000 карбованців змінити нашу постанову.

Після цього висловилось ще декілька ораторів, які вдовили, що дума має бути послідовною в своїй постанові.

Закриттю балотировкою 30 голосами проти 15 дума рїшила зостатись при першій постанові, себ-то здати театр Садовському за 11 тисяч.

— Штраф на газету. З наказу п. губернатора редактора газети „Києвская Колѣйка“ С. І. Брауєра-Врушковського за передову статтю, уміщену в газеті 15 юня, оштрафовано на 300 карб. з заміною арештом на 2 місяці.

— Новий театр в городському суду „Шато“. П. губернатор затвердив постанову думи з приводу будови антрепренором Дагмаровим нового театру, що коштуватимє 90 тисяч. П. Дагмаров являє будувати театр з умовою, що оренду продложено буде йому ще на рік. Робота почнеться в августі цього року.

— Перед виборами у 4 Державну Думу. Член Державної Думи від Київщини священник А. А. Трегубов звернувся з відозвою до пастрів на Київщині, закликаючи їх готуватись до виборів у 4-ту Державну Думу. В своїй відозві о. Трегубов звертає увагу духовенства на велике значіння преси, яку—каже він—забрали в свої руки ліві й инородчеські діяльні елементи.

— Про катастрофу на Львівській улиці. Вчора вранці розкопували тільки пожари. Докопались аж до кінця підвала, але нікого більше не одкопали. Запаху трупа вже не чути, через це єсть думка, що під руйнами немає нікого. Роскопки після цього припинєно.

П. губернатор звернувся до заступачого місце городського голови Ф. С. Бурчака з порадою, як найшвидше розібрати дім Червонокієвця на Львівській, 14, бо він загрожє громадству небезпечкою і будувати його діла неможна.

— Справа студентської польської організації. Вчора в київському окружному суді розглядалася справа слухачів вищих жіночих курсів М. І. Загурської і скіачавшого університет І. К. Кутилівського. Их обвинувачєно за належність до нелегального товариства „Польська корпорация слухачів і слухачок вищих шкіл гор. Київа“. Справа розглядалася при закритих дверях.

Суд визнавав М. І. Загурську і І. К. Кутилівського винуватими і засудив кожного на 2 місяці в тюрмі.

— В справі благодійного з'їзду. Київсьє земство акадалє окрему комісію для того, щоби висенити питання про становище дітей-підкидьків і щоби зробити заходи до поліпшення справи в опікою над цими дітьми. Роботи цієї комісії будуть подані на благодійному а'їзді у Петербурзі, до участі в якому запрошено земства, городи і громадські та благодійні інституті.

— Перебування І. Мєчнікова в Київі. Позавчора вночі прибув в Київ відомий вчений профєсор І. Мєчніков з своїми співробітниками—лікарями. Ввєний вертається до Парижа з кльмидьких степів, де він робив дослїди над жуком. Сьогодні Мєчніков вїдїть до Парижу.

— 3 життя шкїл. Митрополіт київський і галицький Флавіан 16-го цього юня затвердив розпис іспитів і початок навчання в 1-ій київській єпархіяльній дівочій школі духовного вломства. В цю школу в наступні роки 1911—1912 академічним році прийматимуть навчальні місяці тільки в підготовчий, 1-й і 6-й класи і на 1-й і 2-й курси 7-го педагогічного класа. Перший іспит для тих, що вступатимуть в підготовчий і 1-й класи—обудеться 22 августа. На другий день—23 августа—будуть переєкзаменовки для учениць підготовчого і 1-2 класів, а також повні іспити в цих класах за для тих вихованок, які через слабкість не склали іспитів перед канікулами. 24-го августа—такж переєкзаменовки і іспити для учениць 3—4 класів; 25 августа—переєкзаменовки в 5, 6 і 7-му класах, іспити для тих, що вавано вступатимуть в 6-й клас, а також будуть приймаєт учениць в єрзкозку школу; 26 августа—мольбї і роздаватимуть шкільні підручники і книжки ученицям. 27 августа—початок науки в школі.

— Перевірка. Впродовж біжучого літа комісія з чиновників пробірних палат—київської і петербурзької, має перевірити роботу всіх осіб, які виробляють і продають золоті, срібні і вагають дорожочні рєчі на Київщині. Пропє київська вища адміністрація уже оповістила поліцію.

— Потайна школа. На Володєській улиці в д. № 17 викрито нелегальну єврейську школу „хедєр“. В школі застали 15 дітей од 6 до 11 років. Всі підручники конфісковано.

— З Київщини. Посіви. Наш корєспондєнт з київського повіту повідомляє, що урожай овимини та яриши в цьому році повинен бути дуже гарний. Невадї тільки проса—їх забилі буйні дощі.

— Сянуто з посєди. Недавню фершані Германівської земської лікарні (київського повіту), як пише наш корєспондєнт, подали в київську губернську земську управу заяву, в якій повідомляли, що вони через завідуючу-лікарку не можуть служити, бо вона негарно з ними поводиться.

Через недовгий час губернська управа розпорядилась увільнити фершала П. Сороку; другий фершал лишився при лікарні на який час.

Збитки. Наш кореспондент з села Матюшів, Васильєвського повіту, пише: „Поля наших селян підпірають до лісів графині Браняцької. В цих лісах водяться дики кози, які випаються на селянських посівах і через це роблять великі збитки. Стріляти кіз не можна, бо графиня позиває і за вбиту козу приходиться платити—або 25 карб. штрафу, або ж опокутувати двома тижнями в'язниці.“

3 Волинні Земські справи. Вибори в земство в острозькому повіті призначено в такі дні: од селян—22 іюня; другий виборчий з'їзд—23, перший виборчий з'їзд—27 і виборчі зібрання 2 іюля. 15 іюня в Рівному відбулося передвироче губернське зібрання. Націоналісти під проводом Шульгіна, повітового маршака Борисова і инш. ведуть широку пропаганду, але дрібні землевласники так їм йдуть віри, що трудно сподіватися, що вони візьмуть гору.

3 Полтавщини. Українська книжниця. Полтавська повітова земська управа просить губернську управу прислати їй книжечку Гр. Коваленка на українській мові про холеру, щоб роздати людям для читання. Управа просить не менш 500 примірників.

„Прикляти Господа—Бога“. В полтавську губернську управу надійшла така заява мещанина г. Полтави І. Я. Сергєєва:

„Желая поставити мясо в земскія больницы губернскаго земства, я ставлю слѣдующія условія: 1) для губернской больницы по цѣнѣ, по которой поставляют подрячкачъ, 2) а для душевно-больныхъ бесплатно съ добавкою ежедневно по 10 ф. сала свиного на ихъ долю отъ Господа Бога, котораго прикащикомъ я состою; за каждый заказъ даю по 1000 руб. залогомъ въ исправномъ его исполненіи. О послѣдующемъ прошу меня своевременно извѣстити по мѣсту моего жительства, ибо Богъ даетъ мѣѣ настолько силы трудиться, что я мало сплю когда.“

В другій заяві Сергєєво пише:

„Желая благодарствовать богородицѣ за здравіе, особенно лѣчебниці душевно-больныхъ, я предлагаю составить подрядъ говядины на 10 кол. въ будѣ дешеве справочной цѣны и кромѣ того даромъ буду поставлять всю природу: голову, языкъ, сердце, легкіи и особенно необходимый для больныхъ железудк животный. Имѣя силу вѣрувати больнымъ, что оны здоровы—я какъ докторъ Іонянъ могу усыпить больного и приказать ему быть здоровымъ и оны дѣлаются здоровымъ. Будучи прикащикомъ Бога, я хочу служить Богу по правдѣ и помогать душевно-больнымъ. Современемъ я все имущество отдамъ на добрыя дѣла. Заявляя объ этомъ, прошу допустить заяву поставку на все Богородицѣ за здравіе.“

Українська вистава. З села Солонки, Лубенського повіту, наш кореспондент пише: „Таки здобули ми дозвіл улаштувати виставу пьєси „Наталка Полтавка“ і „Бувалицина“. Естрада була обійгана бревентом, а сцена декорирована так, як і слід.“

3 Катеринославщини. Збори. 19-го іюня у Катеринославі відбулись збори надавничайного губерньського земського зібрання для обміркування—докладів земської управи і затвердження оброхунів та плазів будинків селсько-господарської школи в славносерберському повіті; прохання маріупольського повітового земства про позичку в селсько-господарського фонду 3000 карб. на поширення операції селсько-госп. екаду; прохання славносерберського земства про організацію вдатків позичок під заклад зернового хліба; доклад опізночної комісії губерньського земства про опієсі і порядок опієні маєтків то що.

Летаргійний сн. Мииуду вже 100 днів, як заснула летаргійний сном М., яку обанувачують в робійному нападі на поїзд на станції „Савельєвниково“.

Втік. З верхньодніпровської тюрми втік вбавця помішник Олексєєв; він пробрався з тюрми і став переплывати Дніпро, та на другому боці його затримали.

Артезіанська криниця. В слободі Олексєєвці, бахмутського повіту, вже четвертий рік земство копає артезіанську криницю. Місяць роблять, а решту року нічого з робочих нема. Зараз на новому місці з осені прошліи 20 сажєв і на цім обилили. Хлопчєви паличками вистукують по трубах, та вчать згадати аж на верх по трубі. Воду сєляне возять за три-чотири верстєви, бо в слободі в криницях вода недобра.

3 Кубанщини. Убивство чоловіка. В Динській станції, як пише наш кореспондент, жінка Людмила Данилка убла свого чоловіка Кузьму. Він 15 років знуцався над нею, страшенно бив її і дітей, жив з чужою жєнкою. Нарешті терпєть Людмилі увірвався і вона 9 іюня рєшила пометитися над своім чоловіком. Коли у-вечєрї чоловік став одягаться, Людмила вдарила його залезним прутом і оглушила його, потім затягла його на гливище і ще двічі вночі ходила добивать його, бо, як признавалася на допиті, боялася, щоб чоловік не ожив і не вбив її. Другого дня дугоубку арештовано і вона у вєсму призначєна.

Крадїнка конєй. 5 іюня житєлі Кавказької ст. святували помилуваннє Царєм засєужєних до которєй участєвник самосєуду над злodingами

(див. ч. 134 „Радї“). А через два дні, вночі проти 7 іюня, зновді вкрали у 8 господарєв аж п'ятнадцятєро найкращих конєй. Забраво конєй а поля, куди пастухи вигнали їх пастєвє. Розшукування покрадених конєй не дали ніяких наслідків. Вкрєдено, між иншим, конєй і в трєох господарєв, які одє пєдавно помилувані Царєм повернулася в тюрми додому.

Галичина.

Наслідки виборів до парламенту. В понєдїлок, 20 іюня, остаточно закінчилися вибори до вїдєньського парламенту. Обрано послами разом з обираними 14-го іюня таких українців: Семєва Вітєка (укр. соц.-дем.), проф. Юліана Романчука (нар. дем.), д-ра Миколу Лаголинського (радикал), д-ра Кирила Трильовського (радикал), Павла Лаврука (радикал), д-ра Теофила Окунєвського (нар. дем.), Василя Стефанька (радикал), д-ра Лева Вачичського (радикал), д-ра Євгена Левцького (нар. демокр.), проф. Станіслава Дністрянського (нар. дем.), Володимира Сивгалєвича (нар. дем.), о. Йосєфа Фолїса (нар. демокр.), д-ра Євгена Петрушевича (нар. дем.), д-ра Костя Левцького (нар. дем.), Тимоша Старуха (нар. дем.), д-ра Лонгіна Цєгєльського (нар. дем.), д-ра Сидіра Голубовича (нар. дем.), Михайла Петрильського (нар. дем.), дир. Григорія Цєглиньського (нар. дем.), радника суду Лева Левцького (нар. дем.), о. Стефана Онїшевича (нар. дем.), д-ра Євгена Олєспільського (нар. дем.), д-р. В. Будановського (нар. дем.), проф. Олєксандра Колєсу (нар. дем.).

Таким чином а Галичині обрано послами вєсього 24 українці, а з буюкованьськими українцями їх буде в парламенті 29.

Москвофїли в Галичині будє тільки два—Дмитро Марков і Володимир Курилович, обидва новокурєвнєкє.

Решта послів—все поляки.

З життя „Прєсвіт“.

Мануйїльська „Прєсвіт“ приступила до будування помешканнєя, для урочєв і реквізиту, бо кимнєта, де містєлася тимчасово урєбна і реквізиторсьєка з вєгустєа місяця йде під товариську крамницю. В величєвній пригоді при будуванні стали пожертвовані д. Л. Жєбуновим 100 карб. для „Прєсвіт“, бо на гроші в товаристві дуже і дуже скрутно. В касі „Прєсвіт“ крім боргів немає нічого.

Мануйїльська „Прєсвіт“. Ще в марті місяці мануйїльська „Прєсвіт“ подала п. губернаторові прохання про дозвіл прочитати в помешканні „Прєсвіт“ лекцію про сєльське хазяйство. Цю лекцію має прочитати агроном О. Глаченко. 14 іюня. В відповід на це прислано з канцєларії губернатора в „Прєсвіт“ такий документ за № 19580: „Г. Єкатєринослав. В Єкатєринославское Литєратуро-Прєсвітєльское Украинское Товарищество „Прєсвіт“. Канцєларія губернатора, по приказанію єго прєвосходїтєльства, сообщєтає товарищєству, що ходатайство Отдѣла Товарищества „Прєсвіт“ в сєль Мануйїльськє о разрѣшеніи чєтєнєя лекцій по сєльскому хазяйству не можєть быть удовлетворєно, во-первых, потому, что избраннє на трєхлѣтїє сь 1909 года члєны правлєнія названнаго Отдѣла Губєрнєйським по дѣламъ обь общєствѣхъ Присутствіємъ не утверждєны и, во-вторых, потому, что, согласно разъясненія Департамєнта Общєихъ дѣл отъ 23 сєнтєбря 1906 года за № 19.377, каждое отдѣльное общєство, желєющее прїобрѣсти самостоятельную права дѣятєвнєя, должно быть разматривємо какъ самостоятельное общєство и регїструємо по мѣсту єго управлєнія.“

На другій дєнь годїни в 6 вєчєра в в „Прєсвіт“ прїїхєа помїшник прїстава. Тодї саме відбувалася рєпєтїція муз.-драматичної сєкції. Він потребуєвав дозволу на бібліотєку. Дозволу не було і йому сказєно, що дозвол на квєрти в звєдуєного бібліотєкою. Помїшник прїстава спєршу хотїв, щоб дозвол доставлено було негайно, але йому довели, що це неможливо, і він поїхєа, наказавши на 17 на 8 год. ранку принєсти дозвол в частє. Ранком 17-го в частє було доставлено дозвол з катєринославської „Прєсвіт“.

Коопєративні справи.

На курсєх по коопєрації у городі Винницї, які улаштувало подільсьє земство, вїдомий український коопєратєр Миколє Левцький читєа декілька лекцій про артїлі та коопєрації. Слухачі були дуже задоволені, особливо робітники цементно-цєгєльних підприємств, яких було коло 100 чоловік. Ці робітники улаштували з'їзд, на якому прохали д. М. Левцького з'органїзувати їх в „трудоу артєль“, щоб вони мали змогу гуртом купувати необхідні матерїали для своїх виробів і гуртом продавати готові вироби, бо тепєр вони—в руках скупщєвнєк-глитєй. Земство дуже прїхильно ставитєся до цих робітників і йде назустріч їх потребам; наприклад, воно призначило спеціальєного інструктора цементно-цєгєльних виробів. Цей інструктор, пєсля постанови з'їзду робітників, подає начальєству на затверждєннє „Образцовий Уставєа для трудовьх артєлєй“ 1 іюня 1902 года.“

Єсть надїє, що цементно-цєгєльнї робітники незабаром з'органїзуєуться в трудову спїлку.

Цєля обміркуваннєя справ на з'їзді цементно-цєгєльних робітників, д. М. Левцького запросили в село Ва-

силівку, винницького повіту, де були збори місцевих робітників-гончарів. Гончарї прохали у д. Левцького поради, як заснувати артїль гончарних виробів. Пєсля довгих розмов та порад на зборах було ухвалєно згуртувати „трудоу артїль гончарних виробів в сєлі Василівцї“. Цїль артїлі—гуртом купувати матерїали для гончарних виробів і гуртом продавати вироби, щоб спєкєатїсь скупщєвнєк, які багато лєха роблять робітникам.

Сєляне і учитєлі, що були на зборах, ставились до справ коопєрації дуже гарно, шїкаєвнєя вдєвчєаєннєя.

Мїж вїдчим дє-хто у учєснєвнєх зібраннєх прїватно порушувєає питання про улаштуваннєя артїлє служєащих в коопєративах Київськєй і Подільськєй губерній. Тепєр по цих інстїтуцій служєаць адебільшого лєдє без рєкомєндєцій. Чєрєз цє вони шахрають, обирєають інстїтуцій, і вє має вїякєй змоги потягти їх до матерїальної вїдповідальностє. При заснуваннї артїлє служєащих в коопєративах цих вегєтативних явцє можна уникнути: служєащих будєть прїйматї тільки по рєкомєндєції артїлі, за яких вона вїдавєтєє і заклєди. Рєалї заснуватї—або двї таких артїлє—окремє для Київщєви і Подїлєя, або-ж одну—спїлку для обєх губерній.

Коопєратєр.

За кордоном.

В Португалї.

Португалський мїнїстр закордонних справ, Машало, заявнєа, що рєспублїканський уряд не надає великого значєннєя рєволюційним заколотам на єспанськє-португалськєй границі. Всї чутки про заколоту у вїєску Машало рїшчє спрєстувє: вїєсько мобїлуєтьєя виключно для того, щоб встановити военний кордон вздовж єспанськєй границі і цим позбавити монархїстєв змоги перевезти зброю і контрабанду взагалї. Що до португалськє-єспанських стосунків, то вони тепєр дуже гарні. Єспанський уряд, пєсля першєй уваги лїсабонського кабінєту, жив рїшучих заходів проти того, щоб в сусїднїх з португалськєю границєю мїстах не було нїякєй аїтації португалськєх монархїстєв.

Як пєвїдомляють з Лондону, зараз же пєсля того, як було скликано португалськє установчї збори, європейськє кабінєтє обміркуєвали питання про те, коли дати свою санкцію на ухвалу португалськєй рєспублїкї. Виявилось, що майже всї великі держави дали вєже на цє свою згоду. Сподівєтьєся, що 15 іюня по н. ст. всї держави в один дєнь почнуть визнавати офіційно Португалїю, як рєспублїку.

Подїв в Єспанї.

17 іюня в Мадридї, коли по вулицї йшла католицька процесія, вибухнула бомба. На слїдствї виявилось, що нічого страшного не було, бо бомба була начинєна тільки порохом і сама не з металу.

В Барселонї, чєрєз те, що вулициний шарманчик заграв перед домою, де жили карлїсти, марсьєзу, счинилася крївава бїйка між карлїстами і радикалами, з останніх одного тяжко ранєно.

Германія і Данїя.

Вїдомий публїцист гр. Рєвєнтлов пише на сторїнках „Deutsche Tageszeit“: коли виникєє вїєна між Англією і Германїєю, Данїя не зможе примусити ни одну з цих держєв поважати данськїй нейтралїтєт. Але й Германія дуже заїнкаєвлєна тим, щоб забезпечити собі данськїй нейтралїтєт з боку Англії. Нїколи Германія не може позволити, щоб ворожий флот прїйшов чєрєз Великий Бєлт, лїд прїкритим нейтралїтєту. Всє цє примусить Данїю прїстатї до Германїї, щоб навіть і себе саму захистити.

Останні вїсти.

(З газєт та по тєлєграфу).

Зливи й град.

ЛУБНІ. Вєчєром 21 іюня прїйшла страшенна злива і град. На лєухєа злива позатоплюєвала покосєне сїно. На полі град повбивєає хлїб, баштаннє. Шкєда величєзна. Град був розміром до голубьєго яєця. В дє-лєких мїсцєх повбивєало шибки в хатах.

(Власк. кор.).

КШЕНЬ М. К. В. З. Вєсьє час тєт стоєла велика снєка, а оцє вночі на 21 іюня прїйшов великий дощ з вїтром та грєдом; побито багато пашнї та виклєло вїтром. Багато поруйнуєвало воднєних млинєв.

(Власк. кор.).

Штрафи.

ВЛАДИКАВКАЗ. З накаау замїстєвнєя громадєу сєдєа Германчужєу штрафовано на 300 карб., і громадєу сєдєа Кєстєрарт на сто за те, що не вїдали абрєвнєк, які чинили грабїжї на землях пєх сїл.

РОСТОВ-на-ДОНУ. Конфїсковано чєсло газєтє „Прїазовскїй Край“ а стєтєо Сєргїя Яблоновського про москєвських інтєвдантєв.

З життя робітнїкєв.

СЕВАСТОПОЛЬ. Зєбєаєтовка будївєльнєх робітнїкєв не стєхєає. В понєдїлок покинули робити на будівлї городєкєй водолїчєбнїці. Робітнїки вимагають бїльшєй златї, яка дїйшла до 3 карб. на дєнь.

Арешти.

СМОЛЄНСЬК. Арештовано й посаєво в тюрму контролєра табачної фабрїкї Рїжїкова—Крїдєва, пїймаєного на мїєці злочинчєва. Його обєвнєувачують за сїстєматичну кражу грошєв на прїязнї вєсього року.

Холєра.

САМАРА. За два днї захворїло на холєру шїстє душ.

СЕВАСТОПОЛЬ. На передмїєсті захворїла жєнщина на якусь хворєбу, схожу на холєру.

Вєснї звїстїки.

ПЄТЕРБУРГ. З першого іюля по 20 августєа сїнод одкрїєає мїєонерськї курєи на Полтавщєвнї, Київщєвнї і в Могїлївськїй губерній.

На бєстєжєвськїх курєїх будє прїяєно в пєсьму році 1500 душ, між иншим, 45 єврєєк.

„Вїрж. Вїд.“ пєвїдомляють з Варшєви: арештовано римськє-католицького свєщєнєка Сусєлєва за прївєлєжнєсть до єзуїтєв.

„Нов. Вр.“ пишуть з Сарєтова: Стоїть страшенна снєка. На сонцї доходить до 50 градусєв по Рєомюрєу. Хлїб горить і сохєє. Шпєвнїця вєже прїпєла і її сохєє на пашу. Сподївєтьєся голодний годєу, яким був 1891.

В Смолєнськєу застрєлєвєає директор прїзводїтєль інтєвдантєского управлєннєя капїтан Гагудїн. Самогубєство його має звязок з москєвським інтєвдантєским прєсєсом.

З Царїцїна пєвїдомляють, що в мєаєврїстї осєлєвєає вїдомий старєць Рєасугїн. Він щє-днєя влєащєтєє патрїотичнїє рєзємови. В Царїцїнї сподївєтьєся Пурїшкєвчєа. Ієудєорєвцї готуютьєся до бучєй вєстрїчї.

МОСКВА. В Тїфлїсї прїсєжудєно до смертї карє чєтирьох коєакєв уряднїкєв, які розстрїляли 3 арештованнєх, що нїби то намїряєлїсь тїкєати, тоді, як арештантї й думали тїкєати.

В Нижньєму Новгородї застрєлєвєає інспєктор по справам прєсєя. В своєму послужєному списку він одчєркнєу матерїал для вєкрєолога.

ОДЄСА. В Одєєї арештовано гурт вєлєчїнєцєв, що продавали жєнщїн в гарємі і вєякї кубла рєспєсїтї. На чєлі цього гурту була яєакє Сапєжєнїкова. Органїзацію рєскрїєто дякуєучи прїцї одєєского оддїлу товариствєа захєстєу жєнщїн.

ЖИТОМІР. Мїровий з'їзд виклїкаєв на суд Пєтрука, який одбував вїєськову служєбу у Владївєстєпї. Пєтрука позивали за злодїєством. Він два мїєсєя йшов на суд єтапом. Вкїєчї вїєяснїлось, що тут помилка. Виклїкали Пєтрика, а не Пєтрука.

ПОЛТАВА. Архїєпїскоп Назарїй забороєннє учєснєвнєкам єпархїального з'їзду даватї вєсьє вїдомостї про роботу з'їзду.

В ромєнськєму повіті прїйшов великий дощ з бурєю. Попєрєкїдалєо будовнє, поруйнуєвало мостї. Шкєди дуже багато.

ГРОДНО. В слєонїськєму повіті град вїбнєв багато хлїба і травнє. Шкєди тїєсєч на сто.

ХАРВІН. Китайськє газєтє пєвїдомляють, що в Мурдєнї почалася холєра.

За кордоном.

ПЄТЕРБУРГ. „Нов. Врєм.“ тєлєграфують з Пєкїна, нїби Китай, заручєвнєсь піддєржкєю Амєрїкї й Англії, постановив єтєятї в рєсїєвнєх торговєльнєх прївїлєєх.

3 Тєгерєа пєвїдомляють, що Сапєхлар порїшєв вєрнутїсь в Тєгерєан і знов зєятї посаду мїнїстра-прєзїдєнта.

3 Мєаєчєстєра: Мїж портовими робїтнїками-зєбєаєтовщїками і поліцєєю сталєсь сучїтка. Багатьєх порєнєно.

3 Амстєрдам: Французькїй прєзїдєнт Фальєр прєбуєає зараз в Амстєрдамї. На чєстє його в королєвськєму пєлєцї данєо було параднїй обїд, пєсля якого прєзїдєнт, корєлєва прїнцї прїохали по городу.

3 Софїї: В пївдєннїй Болгарїї прєвїлнї дощї нарєболїли мїлїоннєю шкєди.

3 Рїма: Одкрїєвєає коопєративнїй конгрєс. Єстє дєлєгатї з Рєсїї.

Лїтєратєра, наука, умлїєсть і тєхнїка.

— Про Л. М. Мацїєвнєа. Для збрїаннєка на спомин нєбїжчїка Л. М. Мацїєвнєа, що має вїйти в рєковнїцї його смєртї у Пєтербураї, вїдомий пєсьмєннєк Борїє Лєзарєвськїй написєає стєтєю—спєгадї: „Лєвкє Мацїєвєа“, у якїй автор опєвїдає про життя та дїєлєвнєсть Л. Мацїєвнєа у Севєаєстєпєлі і потїм.

— Лїстєвнїє картїки. Община св. Євгєнїї в Пєтербураї, що вїзначєлєає вєже своїми добїрнїми та артїстичнїми вїдавєннєми, вїруєстїєла знов новєу сєрїєу лїстєвнєх картєк а крєвєвнєми вїдатнєх рєсїєвськїх і українськїх мїєст та архїтєктурнєх пам'ятнїкєв. З українськїх картєк вїзначєаєтьєся художнїє змїєка Мєколадєвськєй площї, пам'ятнїкєв М. Рєголю і В. Карєзїву в Хьрьковї, музею Стєржєнськєй та буднїку губерньськєго земствєа в Полтавї.

— Полтавсьєна губерньсьєна арх. комїєсія почєла влєащєтовуватї бюгр. словннїк учєнїх і пєсьмєвнїкєв, котрї народилєсь на Полтавщєвнї. В цїм словннїку будєть умїщєнї бїєографїї і портрєта українськїх учєнїх та пєсьмєвнїкєв.

— „Намєнєрї“, часопїєс учїтєльствєа на Буюковнї. Вїйшло в Мамаївцєх ч. 12 такого змїєсту. Гр. Сєвїржєа: По вїборах. Дїтрїх Вєртгаїмєр: Якї трєба матї заслугї абї стєтї „офіційнїм“ посєлом? Сєргїй Канєж: Про оцєаднєсть. Лєарїй Карбулїцкїй: У вїдповід п. Івановї Герєасїмєвчєвї. Вїдовєає до

громаднє-русїєвнєх кїцманськєго й вєстєвнєцькєго повіту. Сьєгорїєнї учїтєльськє конферєнцїє. Вїслїд вїборїв до парламєнту. Вєячїєна.

Бїблїєграфїєя.

Едмондо дє Амїчїє. „Сєрдє“. Кнїга для дїтєй. З італїєйськєй мовнє перєкладє М. Грїмєчєкї. З малюнок. Стєр. 337. Цїна 1 карб. „Бїблїєтєка Молодїстє“ т. V. Вїдавнїцтєво „Вїк“.

І цєй новїй, вєжє лєтїєт, том „Бїблїєтєкї Молодїстє“ робїть таєє ж прєгарнє вєрєжнїє, як і попереднї томї. Перєкладчї зробили дуже гарнїй вїбїр, подаєучи в перєкладї на нашу мову цї шїрїє оповїданнєя дїтєчього сєрцїє. В перєдмовї автор, вїзначнїй італїєйськїй пїсьмєннєк Едмондо дє Амїчїє заувєжує, що цю кнїгу годїєлєо б назвати: „Історїє шкїльного року, що написєв Пї шкєлар з трєтьєго клєсєу городськєй школи італїєйськєй“. Справдї прєвїснїм автором шїєї кнїгї був таєї шкєлар, що прєстєо записувєає у свїєй шнєтєк, як умїєв, тє, що бачїєв і чув, тє, про що думєає і в школї і по зашкєолою.“ Потїм, коли скїнчїєвнє шкїльнїй рїк, батєко його по тїх записєх їнаписєає уєєє як слїд цю кнїгу, пїльнєуючї, щоб не одмїнїєти сїновнєх думєк і зєставлєаєучи, дє можнєа, так, як було написєно. Чєрєз чєтїрї рокї, снї, вєжє прєбуєаєучи в гїмназїї, прєчитєає знов рукопїсь і дє-щє додєає, бо шєє має в пам'ятї свїєї згадкї і про лєдєї і про лєдї.

Вєжє самє історїєя написєннєя шїєї кнїгї робїть її вїнатєковє-цїкаєво. В прєдмовї до українськєго перєкладу С. Волєх корєтєнькєо зєнаєомїєтї чїтєачїє з смїнатєчнєю постєтєю цього італїєйськєго пїсьмєннєка, подаєучи прєвїднїє ідєєї його пєдєагєгїчєнїх поглядєв, мїж якими прєдєдєє мїєцє зєнаєє—любєв, бо недурно ж і самєу кнїжкєу названєо „Сєрдє“. „Малєє воєна (кнїжкєа) нам, кєжє внї, вїдноснїє сєм'ї та школи, збудованїє на умовєх вєзємнїстї й шїрїєстї, обєблєного порєзумнїєа; вїдноснїє, дє сєм'єа та школа не вєрєгї, а добрїє товарнїшїє й прїятєлїє“. В нїй змєлєо-зєнаєо школу, що має тїєє звязкї з жїтнєм, що говорїть „до дїтєй рїдною мовєю про їх рїданїй край, про його мїнєлє, про його герєвнє, борїєв за шєасть і волю народнєю“, що дає правлїєє рєзумнїєа сучєснєстї і вкєзує шляхї до крєашн

